

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszállítását vagy megőrzésére nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Városházi borpincék és borházak.

Irta: **Liptai Albert.**

Szőlőtermelő vidékek közönségének nem kell sokat magyarázni, hogy miért volna arra a két intézményre szükségünk, amelyeket a közlemény címében megjelöltem.

A helyzet teljes megvilágítására azonban lehetetlen rá nem mutatnom a következőkre:

A borgazdaság terén a tultermelés határán állunk, annyi bort termelünk ma már, hogy azt haszonnal értékesíteni nem tudjuk (1908-ban az eddigi 4 millió hektoliternyi átlag helyett már 10 millió hektolitert szüreteltünk.) Borfogyasztásunk roppant csekély. Franciaországban és Olaszországban 120—150 liter elfogyasztott bor esik évenként egy felnőtt emberre, nálunk csak 15—20 liter. És az újabb szőlőtelepítés egyre halad, különösen a homokon, a keti, — sőt a buzaföldeken is. Ha ezt még egy ideig folytatjuk, a saját zsirunkban fogunk megfulladni. A bortfogyasztás elterjedésének óriási akadálya a horribilis és igazságtalan boritaladó. Ma a sör és pálinka nyomult előtérbe. Hajdan nem-

zeti itala volt a magyarnak a bor. A pálinkafogyasztás terén a második helyen állunk az összes európai nemzetek között. Borkivitelünk a vám — külföldre teljesen megszűnt. Végül a sűrűn előfordult hamisítások elrontották a bor hitelét.

Folytassuk még? Rá kell mutatnunk még a következő két sajnálatos tényre. Az egyik az, hogy borkereskedelmünk szervezatlensége folytán nem felel meg feladatának. Nem képes az ország termését a kellő időben és megfelelő árak mellett értékesíteni. Nem honorálja a kvalitásos borokat. Nem tud bizalmat kelteni cikke iránt.

A vendéglősök jórészt nem értenek a bor kezeléséhez. Nagyon rosszul kezel és még rosszabbul gondozott borokat mérnek ki.

Igy ma ott állunk, hogy a nagyközönség nem is ismeri az igazi, természetes magyar borokat.

Szőlőgazdaságunk emminens érdeke tehát, hogy olyan intézményeket teremtsünk, amelyek egyrészt képesek a bor iránt bizalmat kelteni, másrészt arra késztessek a borkereskedőket és vendéglősöket, hogy hasonló jó, tiszta, termé-

szetes italokat szolgáltatassanak át a fogyasztóknak, mint a szervezendő intézmények. A realitás és nagyobb forgalom biztosítása céljából tehát van szükség városházi borpincékre és borházakra.

A külföldön gyönyörűen prosperálnak ezek a szervezetek. A városházi borpincék egy-egy borvidék összes termékeinek bemutatására, értékesítésére, a borházak pedig arra szolgálóknak, hogy a munkásnépet ellássák a legolcsóbb, de azért jó, természetes borral.

Hadd idézzünk két példát. A mióta a bécsi városházi borpince fenáll, megkétszereződött Bécs borfogyasztása. És ma Bécsnek ugyyszólván összes vendéglőiben jó bort mérnek ki.

München par excellence sörfogyasztó város. A mikor itt a városházi borpince eszméje felmerült, azt tartották általában, hogy ha realizálják, óriási és teljes kudarc lesz a vége. És valóban mi történt? Ez a borpince már az első évben kifizette az összes befektetéseit és még jövedelmet is hozott.

Aki Budapesten vagy a vidék egy-egy forgalmasabb városában megfordul, különösen az idegenek, szeretnék megismereni a magyar borokat. Ma nincs hova

Uri ruhákat

angol szövegekben elismert modern szabásban

Dragánnál

Nagy Sándor-utca
 Telefon szám 981.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A Szent-István Társulat múlt évi működéséről.

Rendkívül érdekes áttételest nyerünk Erdősi Károly igazgató nem frázisokkal, de a legörvendetesebb tények és adatok halmazával dolgozó igazgatói jelentéséből a Szent-István-Társulat legutóbbi évi tevékenységéről. E sokat mondó adatok a leglényegesebb bizonyítják azt az erőteljes, és folyton fokozódó nagyarányú munkásságot, amely első országos irodalmi intézményünk falai között folyik. Megnyugtatóra és jóleső öröme szolgál ez a bizonyosság mindannyiunknak, akik a katolikus restauráció munkájában szívvel lélekkel részt veszünk, s az eredményeket féltő gonddal vizsgáljuk. Erdősi Károly igazgató jelentéséből — helyszüke miatt összevontan — a következő részleteket soroljuk elő:

A Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályában, valamint az osztály szo-

cális bizottságában élénk munkálkodás folyt az elmúlt évben. Előadásokat tartottak Majláth József gróf, Jehlicska Ferenc dr., P. Velics László, Nagyiványi Fekete Gyula, Szuszai Antal és Domonkos István, szociológiai, tudományos és szépirodalmi témákról. Az Osztály kiadványai sorában megjelent a magyar egyháztörténelemre nézve rendkívüli beccsel bíró egyháztörténelmi emlékek IV. kötete, továbbá Pór Antal: Az esztergom-vidéki Szent István-Iskola vértanúról nevezett prépostság története, dr. Kmoskó Mihály: Unu-Amon papyrusa és Platz Bonifác dr. Tudásunk korábbi című művei.

A Szent-István Társulat tagságai is világszerte bizonyítják a Társulat mind nagyobb terjedését. A rendes tagok száma immár a hat-ezer fele jár s ezek múlt évi tagilletménye a Mihályti Akos dr. kitűnő szerkesztésében megjelenő Katolikus Szemle tíz füzeten kívül Gieswein Sándor dr.: Egyiptom és a Biblia, Kis János dr.: Isten megismerése, valamint Szeghy Ernő dr.: Budhizmus és kereszténység című, a tudományos sajtó által nagyértékűnek ítélt művekből állott. A tizenhatszáznyolc pár-

toló tagok a Szent-István Társulat népszerű naptárán kívül a Szentek Élete II. kötetét, a Kisgazda tanácsadóját és az egészség könyvét kapták tagilletményül. Mind olyan hasznos könyvek, amelyek katolikus népünk testi-lelki javát szolgálják. A Szent-István Társulat kebelében működő részvevőtársaságok szintén fokozott és eredményes munkálkodást fejtettek ki.

A könyvkiadó hivatal ez évben is teljes erejével folytatja az iskolai könyvek kiadását. Hitvani könyvet sorát gyarapította az olasz, a horvát és a szlovén katek megjelentetésével, Gerely Józsefnek a fővárosi iskolák számára összeállított s bibliai szöveggel ellátott elemi katekézisével, Pokorny Emánuel német nyelvű kisbibliájával és Demkovits Agoston budapesti kiadása egyháztörténetével. A népközlési tanácsok eddig is gazdag sorozatát a következő új könyvekkel gyarapította: Kórády Miklós IV. osztályos olvasókönyve, Enber-Margitai Mihálicska nem magyar ajkúak számára írt V. és VI. osztályos olvasókönyve, Trencsénmegye és Békésmegye földrajza. Új átdolgozásban jelentek meg a Mócsi-féle magyar és Schultz-féle német tankönyvek. Ugyancsak itt

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabezvásra

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Rákóczi-ut
 (Uri casino épület)
 Telefon 520.

mely angol szövegekben a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumöket valódi angol SZÖVEK nagy választékban

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhető be.

fordulniok. Pedig ma is jó neve van a magyar bornak. Ám mi magunk sem tudjuk, hogy hová forduljunk, ha egy pohár jó bort akarunk inni.

Erre szolgálnának a városházi borpincék.

E sorok írója évek óta fáradozva ilyen létesítése érdekében. A kormány jóakarattal fogadja az eszmét. Általános kívánságnak is felelünk meg, amikor ilyen intézményeket létesítünk.

Ugy tervezzük, hogy első sorban egy országos borpincét teremtünk Budapesten, amely Magyarország összes borait mutatná be közönségünknek és a külföldnek. Borkóstolót is tartana, Borárveréseket is rendezne. Apró mintaüvegeket árusítana olcsó pénzért. Házhoz szállítana Budapesten, de a vidékre és külföldre is.

Ezen a példán fel fog buzdulni a vidék is. Pozsony, Győr, Kassa, Miskolc, Sátoraljaujhely, Debrecen, Nagyvárad, Szeged, Temesvár, Kolozsvár, Pécs is rajta lesz, hogy városházi borpincét létesítsen.

Kivánatos volna azonban, hogy a nép számára borházakat is létesítsünk. Mert a városházi borpincék tagadhatatlanul inkább a polgári osztály igényeinek felelnének meg. Mi azonban javarészt tömaphorokat termelünk, sok közönséges, olcsó bort. Ezt kell értékesíteni a borházakban, hogy elhódíthassuk népünket a testet-lelker ölő pálinkától és a borgazdaság terén fenyegető válságot elhárítsuk.

Nem győzzük eléggé buzdítani a bortermelő vidékek városainak vezetőségét,

hogy ezt az eszmét karolják fel. Jelentős nemzetgazdasági és szociális feladatot is oldanak meg ezzel.

De a munkához mielőbb hozzá kellene fogni. A tultermelés határán most már nem szabad haboznunk a segítségével.

A politikai hírek.

Lukács László Bécsben.

Lukács László pénzügyminiszter tegnap Bécsbe utazott s valószínű, hogy ma kihallgatáson jelenik meg a felség előtt. Lukács a gyöngélkedő miniszterelnököt helyettesíti s a szombati minisztertanács határozataihhoz kéri a felség hozzájárulását (köztük a horvát választói reform előterjesztéséhez) s jelentést tesz az ügyek ama sorozatáról, amelyek a szerdai minisztertanácsnak lesznek a tárgyai.

Ezek között szerepel elsősorban a választások kiírása és az új országgyűlés egybehívására vonatkozó kézirat előterjesztése. Lukács László holnap este érkezik haza Budapestre.

Minisztertanács.

Szerdán délelőtt 10 órakor gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök elnöklésével minisztertanács lesz a mely végleg dönt a választások kiírása tárgyában.

A függetlenségi pártok egyesülése.

Kassáról írják: Az abauj-tornamegyei függetlenségi párt alakuló gyűlésén megjelent báró Prónay Dezső is, aki a függetlenségi pártok egyesülése érdekében tartott beszédet. Illésy Bertalan azt indítványozta, hogy szólítsák fel Kossuthot és Justhot, álljanak félre mindketten,

mert csak úgy egyesülhet a két függetlenségi párt egy harmadik, arra hivatott személy vezérlete alatt.

Ujabb belépés a munkapártba.

Burgyán Aladár, egykori buzgó Kossuthista, aki mandátumának megmentése érdekében belépett a munkapártba, már nem áll egyedül. Hlatky-Schlichter Lajos, Győr város volt Kossuth párti képviselője és jelenlegi képviselőjelöltje, szintén belépett a munkapártba.

Hlatky nem az ős függetlenségek közül való. Tipusa az alkalmazkodó politikusoknak. November 18. után ő fogadta Győrött Tisza Istvánt. A függetlenségi párt többségre jutása után belépett a Kossuth-pártba, most pedig, hogy a függetlenségek elvesztették a hatalmat, Hlatky is elhagyja őket és megy a munkapártba.

Tisza Sátoraljaujhelyen.

Gróf Tisza István holnap, kedden, Sátoraljaujhelyen beszédet mond Kazy József államtitkár jelöltsége érdekében.

A jelöltek statisztikája.

Az eddigi megállapítások szerint az ország 413 választókerületében 950 jelölt küzd a mandátumért.

E 950 jelölt közül:

380 munkapárti,
180 Justh-párti,
140 Kossuth-párti,
75 néppárti,
27 román,
27 tót,
2 parasztpárti,
8 függ. szocialista,
9 szociáldemokrata.

A kerületek között 41-ben csak munkapárti jelölt van, 97-ben pedig három-három jelölt mérkőzik.

említjük meg a katolikus tanítószolgálat hivatalos lapját: a Népnevelő t, melyet Ember Károly szerkesztett s mely k. b 8000 példányban járt ingyenesen a katolikus népiskoláknak s a Wolmuth Ernő szerkesztésében megjelenő Tanítók Évkönyve II. kötetét, mely szintén ingyenesen 10000 példányban jutott a tanítószolgálat kezébe.

A gimnáziumok számára kiadattak a Fodor-Székely-féle Liber Sexti, mely a polgári leányiskolák számára Dánielné által írt Első Németkönyvem című tankönyvvel valóságos forradalmat keltett direct módszerével a tankönyvirodalom terén. Szint: páratlan az a rohamos elterjedés, mely e két tankönyvünk kiadása járt. Laki Benno-tól két könyv jelent meg: német nyelvtan és német olvasó. Ujházi: Magyarok történelme pedig teljesen átdolgozva s a minimumra rövidítve adatott ki. A tanítóképzők számára is több tankönyvet produkált a Társulat, így Bilinszky Stilisztikáját, Hankó Kémiáját, Barta-Prónai Írásművek ismertetését és Dreisziger Lakóhelyi ismeretek című könyvét; új kiadásban bizományba vette Juhay Antal hírneves vezérkönyvét: A gyermek első tanítóját. De legnagyobb gondot fordított a Társulat a múlt évben a katolikus polgári iskolákra s tekintettel az új tantervre, egész sorozat új tankönyvet adott ki s készül a közel jövőben kiadni. Eddig megjelentek: Prónai magyar olvasókönyvének II. része, Lendvai rajzoló geometriája, Dánielné első németkönyve.

A Társulat egyéb kiadványainak sorozatában szintén nagyszámu és értékes könyvek jelentek meg. A múlt évi magyar könyvpiac legfőbb érdekessége volt Sztáray Irma grófnő: Erzsébet királyné kíséretében című szép könyve. Schütz Antal dr. gyönyörű fordításában jelent meg az első magyar Foerster-könyv: A nemi élet etikája és pedagógiája. Gróf Vay Péter: Amerikai naplójegyzetek, Harsányi Lajos: Az élet muzsikája, Bokor Malvin: Három szindarabja, Büttner Julia: Ósi földért, Hán Antal: Ifjú szentek élete és Reviczky Aladár: Mindennapi lelki kenyér című művei értékes kötetek a magyar könyvpiacnak.

A Családi Regénytár rokonszenves kis kék kötetek 3 munkával gyarapodtak. Don Luis Coloma: Vértanu királyné. Champol: Alexandrina nővér és Andor József: Ijjas Tamás végzete című műveivel. Hitbuzgalmi Irodalmunk is számos értékes munkával gyarapodott. Így Vargha Domján dr.: Kis Jézusom örömeim című bájos gyermekimádkönyvével, valamint ugyancsak e szerzőnek nagyobb gyermekek számára írt Jézusom örömeim című imakönyvének új kiadásával és Gramantik Lőrinc bucsu imákat tartalmazó Lelki kincstárával. A kongregációk ifjúsága számára is adott ki a Társulat egy kiválóan alkalmas kézikönyvet: Bonnefons: Az egyházi év megszentelését. Új kiadásban és átdolgozásban jelentek meg a következő imakönyvek: Walther Gyula püspök: Üdvözlégység Mária. Molnár Vid: katonai ima-

könyve, Reviczky Aladár átdolgozásában. Kálmán Károly: Dávid király zsoltárkönyve. Végül még egy latin imakönyv, mely a leggyakoribb liturgikus imákat tartalmazza latin s magyar párhuzamos szöveggel: Promptuarium Sacerdotis. A népművelést előmozdító rendkívül hasznos népiratok sorában is egész sereg olcsó füzetke jelent meg.

A könyvkiadóhivatal működése a tavalyihoz hasonlítva, a kiadványok számában is emelkedést tüntet föl, a kiadványok elterjesztésében pedig jelentékeny növekedés állapítható meg.

A Stephaneum nyomda részvénytársaság lefolyt üzletével szintén az emelkedés jegyében haladt. Számos napilapon, heti és havi folyóiratokon kívül tömegtelen füzet és könyvproduktumot hozott létre és csak megerősítette azt az immár általánosan elterjedt véleményt, hogy az ország legelső nyomdáival minden tekintetben fényesen kiállja a versenyt. Üzeme oly nagy mérvben gyarapodott, hogy a megrendelések lebonyolítására jelentékeny újabb befektetéseket kellett eszközölni.

E nagyon is vázlatos és hevenyészett összeállításból szembetűnően kiviláglik az a tény, hogy a Szent István-Társulatban erőteljes és öntudatos életműködés folyik, mely a maga magyaranyu és intenzíven keresztülvitt koncepciójával jelentékeny mérvben viszi előre a keresztény Magyarország regenerálásának hatalmas munkáját.

Tisztelettel

WÉBER TESTVÉREK

Nagyvárad.

Bémer-tér.

Az árusítás naponta reggel 8 órától este 7 óráig tart, a berendezésnek egy része, valamint egy hármass pénzszekrény eladó.

ÉRTESÍTÉS!

: Üzletünk átalakítása végett az összes

áruinkat, ugymint: blousok pongyolák, aljak, kabátok, kosztümök,

gyermek ruhák

s egyéb cikkekkel e hó végéig

minden elfogadható árrban áru-

sítjuk.

Kossuth Ferenc Abonyban.

Vasárnap kezdte meg kortesutját Kossuth Ferenc. Elutazott Abonyba, hogy Levay Mihály jelöltségét támogassa.

A templom előtti nagy téren zuhogó esőben volt a népgyűlés, melyen mintegy 2000 ember jelent meg. Levay beszéde után Kossuth Ferenc mondott hosszabb beszédet. Ismertette a koalíció kormányvállalását és bukását a szét-huzó elemeknek tulajdonítja. Követeli a nemzeti választóreformot, Reználtan emlékezik meg az önálló bankról és a vámterületéről, majd így szól:

— Miképpen találhassuk meg azt a megnyugvást, amely a közgazdasági élet fejlődésére szükséges, midőn azt látjuk, hogy Ausztriában az a párt jut mindinkább előre és hatalomra, melynek megteremtője, vezére és apostola Lueger, a magyar gyűlöletet végrendeletileg hagyta hűveinek. Bár a halottakról vagy semmit, vagy jót, azért még sem tarthatom magamat azon csodálkozás kifejezésétől, miképpen rendelkezhetett így egy férfi, aki magát keresztény-szociálistának nevezte, midőn a keresztény hitnek egyik magas tana az, hogy jó keresztény gyűlöletét nem viszi magával a sírjába.

A munkapártot támadta ezután Kossuth.

A népgyűlés után bankett volt, melyen Kossuth is beszédet mondott. Az abonyiak Kossuthtól lelkesen vettek búcsút.

Választási mozgalmak.

A tegnapi előtti vasárnap egyike volt a leglázább politikai mozgalmak napjának. A képviselő jelöltek mindnyájan kerületeikben tartózkodtak és összetömörítve hűveiket megtartották programbeszédeiket. A letűnt vasárnap különben bármily zajos is volt nevezetesebb mozzanata nem volt. A politikai mozgalmak legérdekesebb része az élesdi munkapárti jelölés volt.

Mint értesülünk az élesdi kerületben Farkasházi Zsigmonddal szemben senki sem volt eddig hajlandó felvenni a harcot, mert a biztos bukásnak néztek volna elébe. Maga Schwarcz István igen nagy anyagi áldozatokat tett volna képes hozni, azonban ő sem látta még ennek ellenében sem elég biztosnak a megválasztását s így lemondott a jelöltségről.

A munkapárt végre talált egy embert, aki még tud remélni és ez Földes Béla élesdi elit ügyvéd. Hogy biztosan nem fogják megválasztani azt főlélesleges konstatálni.

A vasárnapi programbeszédek közül nagyobb szabásnak a tenkei eltekintve a sárráti vidéken voltak. Így vasárnap tartotta meg programbeszédét a berettyó-ujfalui kerület függetlenségi jelöltje Mezősas és Berekbőszörmény községekben.

Nadányi Gyula a bárándi kerület 48-as jelöltje szintén több községben tartott programbeszédet. Dr. Beóthy László a nemzeti munkapárt bárándi hosszupályi jelöltje Esztár és Pocsaj községben beszélt dr. Buday József szintén munkapárti jelölt pedig Derecskén tartotta meg programbeszédét. A jelölteknek mindenütt szépszámú hallgatói voltak.

Legkimagaslóbb volt a program beszédek közül a Gaál Endre beszéde, melyet Tenkén mondott el. Gaál Endre támogatására kiutazott Glac Antal volt főispán is, aki szintén

tartott beszédet. A tenkei programbeszédén dacára annak, hogy kedvezőtlen idő volt mégis óriási tömege jelent meg a választóknak. Különösen sokan voltak a vidékről. Gaál Endre kifejtette függetlenségi programját, mely igen nagy hatást keltett a jelenlevők között. Mindjárt beszéde elején kijelentette azonban, hogy ő bár függetlenségi mégis párton kívül kíván fellépni, mert ő a két függetlenségi tábor egyesítését óhajtja, a jelöltet nagyszabású óvációkban részesítették. Gaál beszéde után Glac Antal tartott gyűjtő hatású beszédet melyben ismertette a függetlenségi párt helyzetét, ami igen nehéz a súlyos támadásokkal szemben. Majd az ellenfelek fegyvereit és harcosait ismertetve kérte a polgárságot, hogy jutassák diadalra Gaál lobogóját.

Glac beszéde szintén nagy lelkesedést kellett. A programbeszéd után nagyszabású bankett volt, melyen több százan vettek részt.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Május 4. este 6 órakor. Kath. Kőr zárúnnepélye a püspöki palotában.

A választási zavar halottja.

— A széplaki eszt áldozata. —

A széplaki véres nap áldozatát Bálint Sándort Széplakról beszállították a biharmegyei kórházba, ahol a sebet operálni akarták. Bálint Sándor állapota a véres óta folytonosan változott az egyik napi javulást elrontotta a másik, úgy hogy Széplakon egyáltalán nem volt kilátása gyógyulásra, hanem szüksége forgott fenn a kórházi kezelésre. A kórházban Fráter Imre maga kezelte a beteget, azonban állapota már annyira rosszabbodott, hogy az orvosi kezelés késői volt.

A halogatott sebészeti műtét következtében beállott a sebláz és Bálint Sándort megmenteni már nem lehetett. A kórházba történt beszállítás után seregastól jártak a betegágyához úgy Széplakról, mint Nagyváradról. Szombaton meglátogatta a beteget Szatmári Mór is, akinek egyik legbuzgóbb embere volt Bálint. Szatmári már nem tudott beszélni vele, mert a beteg eszméletlenül fektült s szombat óta nem is tért magához. Tegnapelőtt délelőtt 11 órakor Bálint agonizált s 11 óra után néhány perccel meghalt.

A halálos ágyat az elhunyt rokonai vették körül, akik elhatározták, hogy halottukat hazaszállítják Széplakra s maradandó emlékekkel örökítik meg nyughelyét, melyet intő jelnek is fognak tekinteni az egész községben.

* **Keresztjáró napok.** Tegnap, hétfőn tartották meg az első keresztjáró napi ájtatosságokat. A körmenet a székesegyháztól az olaszii plébánia templomba vonult, ahol az ünnepélyes szent misét Széchényi Jenő apátkanonok a szent beszédet pedig Bakator József a Szent József intézet praefectura tartotta. Ma, második napon az olaszii plébánia templomból a premontrei rend templomába vonul a körmenet s ott lesz az ünnepélyes szent mise és predikáció.

* **A nagyváradai Oltáregylet** jövő vasárnapon rendes havi ájtatosságát tartja az

olaszii plébánia templomban oly változtatással, hogy az Oltáriszentség bevétele csak fél 7 órakor lesz, vagyis a májusi ájtatosság megszokott idejében. E napon ünnepli a Budapesti Központi Oltáregylet fennállásának 50 éves jubileumát. A jubileumi ünnepségek Budapesten az Örökimádás templomban tartatnak meg május 6., 7. és 8. napján. Első napon megnyílik az oltáregyleti kiállítás, (IX., Üllői-ut 77.) A jubileumi ünnepek értékét Ő Ssentsége, X Pius pápa azzal tetézte, hogy teljes búcsut engedélyezett mindazoknak, akik e napon, vagy bármely szabadon választott napon a jubileumi év tartamai alatt meggyónnak, megáldoznak és a Szentatya szándékaira imádkoznak.

* **Nagyvárad mint alapító tag.** Nagyvárad város törvényhatósága 1000 koronával belépett az országos gyermekszanatorium egyesület alapító tagjai közé. A belügyminiszter a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

* **Cankl Rezső nyugdíjban.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy Cankl Rezső altábornagy saját kérelmére nyugállományba átvétetett s ez alkalommal őt a király a Lipórend lovagkeresztjével tüntette ki.

* **Bizottsági ülések.** Szerdán délután három bizottsági ülés lesz. Délután 4 órakor a gyermekkórház választmányja tart ülést a kórház épületében. Ugyancsak 4 órakor a vízvezetési szakbizottság tart ülést a városházán. 3 órakor pedig a Pece mentén levő gyárosokkal, mint érdekeltséggel értekezletet tart a vízvezetési bizottság a Pece rendezés ideje alatt a gyári kondenzvíz mikénti szolgáltatása tárgyában.

* **Hlatky- és Örley-családok gyászja.** Mint részvétellel értesülünk, gyászbeszéd érte az Örley- és Hlatky-családokat, Nagy Ida urhölgynek, élete 62. évében bekövetkezett halálával. Az elhunyt unokatestvére volt Hlatky Endréné urnőnek. Az elhunyt matróna temetése holnap, szerdán délelőtt fél 10 órakor lesz a Szaniszló-utcai Hlatky háztól.

* **A munkásság májusi ünnepe.** A munkásság ünnepe úgy a fővárosban, mint a vidéken és a külföldön aránylag nagy rendben telt el, csupán egy vidéki városból, Nagykinfáról érkezik rendbontó hír. Itt a szociálista muakások megbicskálták a rendőrkapitányt s azután a templomba akartak behatolni, de a szándékukban megakadályozták őket.

* **Uj gazdasági szakértő a törvényeséken.** A nagyvárad kir. törvényszék Barthomeidesz János okleveles gazdát állandó gazdasági szakértővé nevezte ki.

* **A pece rendezése.** Vasárnapi számunkban közöltük, hogy Kőszeghy József városi főmérnök és 38 bizottsági tag indítványt adott be Nagyvárad városához, amely szerint a Pece belső szakaszának rendezését kapcsolják ki az általános csatornázás keretéből s mielőbb hirdessék meg az árlejtést az szabályozási munkálatokra, hogy még ez év nyarán azokkal elkészülhessenek. Az indítványt tegnap tárgyalta a városi tanács s azt teljesen magáévá tévén, pártolólág terjeszti a május havi közgyűlés elé. A munkálatok keresztülvitelének sorrendjére abban állapodtak meg, hogy a Pece összes vizét a munkálatok idejére elvezetik a városon kívül már korábban elkészített árapasztó csatornába. A legelső szükség lesz ezután, hogy a Pece jelenlegi medrét, a mely be lesz boltozva, a Rhédey-kerttől a vágóhidig mélyítik. Amin ezzel készen lesznek, a csatorna boltozásához fognak, a Lo-

porta malomtól végig. A Pece belső szakaszának csatornázása, rendezése 135000 koronába kerül. Nehézségeket támaszt a munkálat keresztülvitele azért, mert a Pecén a környéken levő gyárak és nagy ipartelepek vízhasználati jogot gyakorolnak s a munkálatok idejére gondoskodni ennek pótlásáról. Szerdán délután a vízvezetési bizottság e tárgyban értekezletet tart az érdekelt gyárosokkal.

* **A gyermeknap Nagyváradon.** A kellemetlen időjárás miatt csak lanyaha érdeklődés kísérte a tegnapi gyermeknapot. Ragyogó, pompás májusi nap helyett rakoncátlan, szeles, esős napot kaptunk és így az urnák bevétele bizony jóval kevesebb volt a tavalyinál. De remélhetőleg a mai nap helyrehozza a hibát. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy az urna-örző bájos leánykák lankadt kedvvel teljesítették volna kötelességüket. Sőt ellenkezőleg. A gyér korzót így is megoldozták ők becsületesen és hogy a szegény gyermekeknek szegény a szerencséje, arról ők igazán nem tehetnek. Csupán este volt egy kissé mozgalmassabb élet. Mezei Gyuszi tarogató-játéka megtöltötte az egész Bémer-teret, úgy, hogy a közlekedés is egy kis időre fennakadt. A mai nap minden bizonnyal jobban fog sikerülni.

* **A jövő évi választók névjegyzéke.** Nagyvárad város központi választmánya tegnap délután ülést tartott Rimler Károly polgármester elnöke alatt, amelyen dr. Hoványi Géza, dr. Molnár Imre, Mezey Mihály, dr. Tóth Ferenc, dr. Adorján Ármán és Juricskay Béla jegyző voltak jelen. Beterjesztették és tudomásul vették az összeíró küldöttségek által az 1911. évre összeállított választók ideiglenes névjegyzékét, amelyet közszemlére tesznek ki azzal, hogy május 5-től 25-ig beadhatók ez ellen az észrevételek. A kibocsátott hirdetés a következő:

Az országgyűlési képviselő választóknak a nagyváradai választókerületre nézve 1911. évre érvényes hivatalból összeállított ideiglenes névjegyzéke a kihagyottak névjegyzékével együtt az 1899. évi XV. t.-c. 146. illetve 151. § értelmében f. évi május hó 5. napjától kezdődőleg május 25. napjáig bezárólag a városa központi igazgatási kiadóhivatalában (Város háza I. emelet 24. sz.) közszemlére lesz kitéve. Ezen ideiglenes névjegyzéket, valamint a kihagyottak névjegyzékét a jelzett napokon reggeli 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és d. u. 2—6 óráig ugyanott lemásolhatja. Felhívatauk mindazok, akik az 1874. évi XXXIII. t.-c. 44. § értelmében a felszólalásra akár azért mert a választók névjegyzékébe fel nem vétettek, akár azért, mert nevük, foglalkozásuk, vagy életkoruk hibásan lett beírva, akár azért, mert valaki jogtalanul lett felvéve, vagy kihagyva, — jogosítva vannak felszólalásaikat írásban a szükséges iratokkal felszerelve a központi választmányhoz címezve az 1899. évi XV. t.-c. 151. § értelmében f. évi május hó 5-től 15-ig Kelepecz Dezső irodaigazgatónál beadni. Ezen felszólalásokat nevezett irodaigazgató hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt mindenki megtekintheti azokat ugyanott d. u. 2—6-ig lemásolhatja s azokra vonatkozólag netán teendő észrevételeit írásban minden beadványhoz külön, a szükséges okiratokkal felszerelve az 1874. évi XXXIII. t.-c. 45. és 46. §§-ai alapján a központi választmányhoz címezve május hó 16—25-ig bezárólag az irodaigazgatónál benyújthatja. Nagyvárad, 1910 május hó 2-án. Rimler Károly, polgármester, mint a központi választmány elnöke.

* **A nagyváradai dispansaire 1909-ben.** A nagyváradai tüdőbetegrendelő intézetének múlt évi működéséről most számol be Grósz

Menyhért az intézet igazgatója. A jelentésben az igazgató érdekes statisztikai kimutatással bizonyítja az intézet nagy szükségességét. Eszerint a múlt évben a betegek száma 722 az orvosi rendelések száma pedig 4005 míg az előző évben csak 2760 volt. Majd statisztikai adatok szerint ki mutatja az igazgató, hogy a tuberkulózis legnagyobb részét az egészségtelen lakásokban ütötte fel a fejét. A jelentés végén az intézet segélyezéséről számol be az igazgató, végül köszönetet mond a munkatársaknak és kitartó munkásságra a nagy közönséget pedig támogatásra kéri.

* **Halálozások.** Kelemen Lajosné szül. Lucserik Szidónia, élete 69. évében elhunyt. Temetése ma, május 3-án délután 4 órakor lesz a Ritoók Zsigmond-utca 12. sz. háztól. — Teleki Erzsébet élete 17. évében elhunyt. Temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe a Bem-utcai gyásházától.

* **A repülőgép kiállításának utolsó napja.** Jeleztük, hogy Lancendorfer Antal, a nagyváradai repülőgép genialis tervezője előadást fog tartani a megyeháza nagytermében a repülőgép szerkezetéről. Az érdekes előadás, mely elé nagy várakozással terített a közönség, elmarad, mert Lancendorfer Antal váratlanul megbetegedett s így nem tarthatja meg előadását. A repülőgép kiállítása ma már be is zárul s így még csak ma lesz módjában a közönségnek e ritka látványosságot megtekinteni, amit bizonyára nem is fognak elmulasztani.

* **A mentők működése a múlt hónapban.** A nagyváradai mentő-osztály az elkészített kimutatás szerint 66 esetben nyújtott segélyt a múlt hónapban. Ezek közül sebés és sérülés volt 10, hirtelen rosszullet és betegedés 20, szülés 1, öngyilkosság és öngyilkossági kísérlet 4, betegszállítás 31, segélyben részesült 35. A mentő-osztály összes működése 1904. okt. 15-ike óta a következő: balesetek száma 1562, betegszállítások száma 1479, mozgó őrségek száma 4, téves jelentések száma 12, összesen 3060.

* **Hofrichter lelki tusája.** Hofrichter beismerése óta a katonai büntetőörvényszék vizsgálata más irányba terelődött. A bűnnek minden részlete még nincsen tisztán felderítve. Sok eddigi feltevést el kell ejteni és magától Hofrichtertől kell megtudni a pontos részleteket. Ezért újabb kihallgatás vált szükségessé. Vasárnap nem hallgatták ki a főhadnagyot, pihenőt adtak neki. Tegnap reggel újból megkezdték kihallgatását, amely egész napon át tartott. A vizsgálat befejezése után zárójelentést készítenek a hadbírószági tárgyalás számára. A tárgyalás valószínűleg csak május közepén lesz és két-három napig fog tartani. Hofrichter viselkedése a múlt hét óta teljesen megváltozott. Olyan színe van a dolgnak, mintha Hofrichter csak most jutott volna bűne teljes tudatára és mintha csak most fogta volna fel annak jelentőségét, hogy milyen aljas merényletet követett el kártársai ellen. Eddigi nyugodt magatartásának nyoma sincs, folyton sir. Aludni alig alig alszik. Szombaton délután szabadon bocsátották Hofrichternét, bár az eljárást folytatják ellene, különösen hamis tanúzás miatt. Börtönéből hazamenve, ágynak esett a megtört asszony és csak vasárnap délután kelt fel. Barátnőinek látogatását nem fogadta, csak családtagjaival beszélt.

— Örülök, — mondotta — hogy végre már világos a dolog. Ha bűnös a férjem, bűnhődjék.

Tegnap Bécsben hírek terjedtek el, hogy Hofrichterné lakásán öngyilkosságot követett el. Természetesen nagy volt az érdeklődés, valósággal megostromálták lakását, de kiderült, hogy a hír valótlan.

* **Étetunt cselédleány.** Pusztai Róza cselédleány öngyilkossági szándékából marólugot ivott. Életveszélyes sérülésével beszállították a biharmegyei közokrházba.

* **Verelkedő hetesek.** Kuk Miklós 23 éves hetes tegnap este Zmokán István napszamos barátjával részeg állapotban a Nemzeti Szálloda vendéglőjébe akart bemenni. Az ajtón jött kifelé Sebastyén Bálint 19 éves hetes két barátjával s valamelyik közzülük Kuk Miklóst állítólag megütötte. Ebből dulakodás és verekedés keletkezett s mire a zajra a rendőr odasietett. Kuk Miklós véres fejjel feküdt a földön. A rendőrség Kuk Miklóst 8 napon belül gyógyuló sérülésével beszállította a biharmegyei közokrházba. A rendőrség ez ügyben a nyomozást folyamatba tette, azonban a résztvevők egyike sem akarja beismerni, hogy Kuk Miklós megsebesítésében részt vett volna.

* **Hibás pénzváltás.** Edelstein Sámuelné kőfaragó felesége állítása szerint tegnap reggel unokahugát egy 20 koronás papírpénzzel elküldötte, hogy azt váltsa fel. A kis leányka először a Popper, majd a Müller Salamon péküzlet melletti trafikba ment és tévedésből azt kérte, hogy a nála levő 10 koronást váltsák fel. A trafikosnak aprópénze nem lévén, a kis leányka az üzletből eltávozott. Utközben megszólította egy uri kinézésű férfi s ajánlkozott a 10 korona felváltására. A leányka a 10 korona értékű aprópénzt átvéve az általa 10 koronásnak nézett 20 koronást odaadta. Odahaza vette észre tévedését. A rendőrség ezután hívja fel az ismeretlen pénzváltót, hogy a valószínűleg elnézésből eltett 20 koronásból még visszajáró 10 koronát a rendőrségnek szolgáltatassa be, mert amennyiben ezt elmulasztaná, 8 nap mulva ellene bünvádi eljárás l sz folyamatba téve.

* **Halálos játék a fegyverrel.** Berkböszörményből jelentik: Csahos pusztán tegnap délután Morva György 15 éves parasztfiu atyjának revolverével babrálgatott. Közben a revolver elsült és szíven találta Morva György hugát, Morva Piroskát, aki rögtön meghalt. Az esetről értesítették a kir. ügyészséget, mely megindította a vizsgálatot.

* **Riadalom a Nagypiac-téren.** Tegnap este a Nagypiaci rendőrszem előállította Madaras Lajost, mert az Ujlaki Szaniszlót leszurással fenyegette. Az ittas állapotban levő ember azonban a rendőrségen sem akart megcsendesedni, amire az ügyeletes tisztviselő lecsukatta. Madaras Lajos ellen a rendőrség az eljárást folyamatba tette.

* **Tovaj cseléd** Bodó Imréné jelentést tett, hogy cselédje, cselédkönyvének kilopása után két darab bluzt 40 korona értékben ellopott s azután megszökött. A rendőrség a nyomozás során szokott cselédet Sallai Agnes személyében elfogta s az ellopott bluzokat is előkerítte. Saallai Agnes ellen, akit a rendőrség lezáratt, eljárás folyamatba tétetett.

* **Ongyilkos fiatalasszony.** Tegnap délelőtt a váradai szőlőhegyen a Nilgész-telepen Tóth Zsigmond máv. kocsirendező neje öngyilkosságot követett el. A helyszínrre nyomban kimentek dr. Barna v. t. orvos, Schlögl Adolf rendőrtisztviselő, továbbá Dienes István detektív és megállapították, hogy Tóth Zsigmondné 9 mm-es forgópisztollyal szíven lötte magát. Az öngyilkosságot megelőzőleg Tóth Zsigmond körülbelül 9 óra tájban távozott el hazuról és

midőn egy óra mulva visszatért, a lakás ajtaját zárva találta. Az udvaron levő háziasszonyával Tóth Zsigmond zörgetett az ajtón s mután látták, hogy az ajtó belülről van bezárva s annak kinyitására senki sem jön, rosszat sejtve betörték. A konyhában megdöbbsentő látvány tárult szemük elé. Ott feküdt a földön hanyatfekve a 22 éves fiatal asszony, mellette volt egy 9 mm-es forgópisztoly, amelyben 3 éles töltény és egy kilőtt hüvely volt. Férje állítása szerint a fiatal asszony valószínűleg pillanatnyi elmezavarban követte el tettét.

* **Kozmetika.** A kozmetika gyógyintézetben (Rákóczi-ut 5.) szigorúan orvostudományi alapon mindennemű *arc és szépség-hibák* feltétlen sikerrel kezelhetők. A pattanásos májfoltos, szeplős arcok ideális tisztává válnak, archegek eltűnnek, hajhullás megszűnik, eredeti színe visszaadható. A korai arcráncok elsimítása, ugyszintén az orr s egyéb arcrészek elferdülései meglepő szépen kiigazíthatnak. Olvasóinknak ajánljuk ezt a gyógyintézetet.

* **Borsalino,** Pichler és angol *kalap* tavaszi újdonságok **REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol legelegánsabb budapesti és *amerikai cipők* kaphatók.

x **Szőlősgazdák figyelmébe.** Ajánlom hasított tölgy szőlőkaróimat 2 méter magasságig előnyös árban. Nagyvárad, állomási tűzifaraktaomon. BRÓDI SAMU fakeskedő. Raktári telefonszám 821. Irodai telefon 295.

x **Olvassa el kérem!** ha érdekli, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolframégit és ami a régiekkel szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki *nem akar* nagy világítást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolfram égő* 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással.

A legizlésebb és a legolcsóbb arany-, ezüst ékszerek és órák
= a bérálásra =
Szilágyi Géza és Társa
órák és ékszerésznél kaphatók.
Rákóczi-ut. TELEFON 630.

x **Személyhitelt,** gazdálkodóknak, kereskedőknek, iparosoknak, hivatalnokoknak, havi törlesztésre is 6—7 százalékos kamatra.

Magán pénzt, rendes foglalkozásu hitelképeseknek egynap alatt folyósítottak diszkrétén.

Jelzálog kölcsönt, házakra, földekre, telkekre, építkezésekre I. II. III. helyre az érték 70—85 százalékig 3¹/₂, 4, 4¹/₂ százalék alapon.

Megkeresések »**BIZALOM**« jellegére Nagyvárad főposta címzendő.

x Egy 4 és egy 5 szobás modern lakás f. évi november 1-re kiadó. Rákóczi-ut 32.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében május hó 1, 2, 3 és 4-én a következő igen érdekes mozgófénykép újdonságok lesznek bemutatva: 1. Vegyész. 2. Az árva naplója. 3. Megvillanyozva. 4. Francia Árpések.

5. A cigány asszony jóslata. 6. Folyékony levegő. 7. Meggyausított szolgáló. 8. Téli sport a Harz-hegységben. Belépti díj nincs. Kezdeté este 9 órakor. Kiváló italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri *Hartstein Arpád* kávéház tulajdonos.

Jenny Jenő órák és ékszerész

a bérálási alkalomra ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek dus választékban levő óra és ékszer készletét, amelyet a volt betörés miatt

legjutányosabb árban

óhajt kiárúsítani. Órákat egy évi jótállás mellett javítok. Kérve a n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is, tisztelettel **Jenny Jenő,** órák és ékszerész Szt. János u. 39. sz.

Telefon szám 285.

Egy fiút tanulóknak felveszek.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: H. idebergi diákélet.

Szerda: Vig. özvegy.

Csütörtök d. u. Sasfiók, este Luxemburg grófia.

Péntek: Tilos a csók.

Szombat: Jótékonycélu hangverseny.

Vasárnap d. u. Ocsitos, este: Gyimesi vadvirág.

Heidelbergi diákélet. Ma este a diákélet gyönyörű epizódjai elevenülnek meg a színpadon. A direktió érdekes, új kiosztásban adja elő a Heidelbergi diákéletet, ezt a poétiku, regényes szerelmi színjátékot. A »Gaudeamus igitur« ősi strófái, az örök diák bucsudal melódiai hangzanak fel ma ismét a kis herceg kalandjai keretében. Az idejensemblével még nem ment ez a pompás színmű és így remélhető, hogy az újdonság erejével ható repiz magával hozza az érdeklődők szeretetreméltó közönségét.

Csütörtöki előadások. Csütörtök délután, — tekintettel az ünnepre, — Rostand nagehatásu történelmi verses drámája, a Sasfiók kerül színpadra. A darab teljes, részletes szöveggel jut szóhoz. Este Luxemburg grófia érdekes szereposztással jön repertoira. Luxemburg grófia annyira megnyerte a nagy közönség tetszését, hogy legutóbb tizszer tizenkét-szer ismételtették meg Gózon, Zsigmond, Kassai, Asszonyi László és Károlyi Leona énekszámait.

Uj Danió. Holnap, szerdán este Lehár Ferencnek a leghíresebb ősi operettkomponistának muzsikája szólal meg a Vig. özvegy előadása alkalmából. Nagy érdekességet ígér ez a hirtelen történt felújítás. Danió kitűnő szerepét először játssza el Asszonyi László a színtársulat hatalmas hanganyagu bariton-énekese. Asszonyi László feltűnő nagyot fejlődött. játéka, organuma jóval értékesebb színezetet nyert, a holt napi vállalkozásától tehát joggal várható igaz élvezet és komoly siker.

EGYESÜLETEK.

A Keresk. Csarnok közgyűlése. A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok f. évi május 8-án, vasárnap d. u. 3 órakor saját helyiségekben rendkívüli közgyűlést tart, amelyre a társulat rendes tagjait ezennel meghívjuk. A

közgyűlés tárgya: az udvari terraszt építésének ügye, Nagyvárad. 1910. évi május 1-jé. Reismann Mór elnök. Váradi Mór jogtanácsos.

IRODALOM.

Az Akadémia Széchenyi-ünnepé.

A Magyar Tudományos Akadémia vasárnap ünnepelte meg halhatatlan alapítója *Széchenyi István* gróf halálának ötvenedik évfordulóját. A közgyűlésen nagy számmal jelentek meg a tagok s a hallgatóság díszes sorokban a főváros közéletének számos kitűnősége adott illő keretet az ünnepnek. A Széchenyi-családot gróf *Széchenyi Béla* képviselte s rajta kívül ott voltak: Széll Kálmán, Dirányi Ignác, Plósz Sándor, Perczel Dezső, Wlassics Gyula, Zichy Agost gróf, Bárczy István polgármester s mások.

Az ünnepi közgyűlést *Berzeviczy Albert* elnök nyitotta meg szép beszéddel, amelyben legelőbb ismételt fogadalmat tett arra, hogy Széchenyi rendelkezéseit és óhajait szigorúan megtartja az Akadémia Széchenyit az Akadémia alapításakor elsősorban a magyar nyelv kiművelése és fejlesztése vezette. Az alapítólevélnek azon a kikötésén, hogy az Akadémia tisztára tudományos jellegű legyen, soha csorba még nem esett s nem is fog esni. Az alapító intencióit egyéb téren is istápolja az Akadémia, amely azt is feladatául tűzte ki, hogy meg-alapozza a Széchenyi-kultuszt. Ezután rátért Széchenyi jellemzésére s megállapította, hogy a legnagyobb magyar életének minden frázisát a látszólagos ellentétek színezik ki. Noha arisztokrata volt, az előjogok ellen való harc megindításával a magyar demokratizmus megalapozója lett. Ideális céljainak elérése során sohasem feledkezett meg a gyakorlati szempontokról. Arany János megjövendőlte, hogy Széchenyi alakjának tiszta fénye nőttön nőni fog. A változó idő igazolta ezt; minden nemzedék számára Széchenyi politikája marad a legigazibb politika.

Berzeviczy hatásos beszédét taps és éljenzés kísérte. Ezután *Heinrich Gusztáv* terjesztette elő főtitkári jelentését, amely az Akadémia mult esztendei munkásságáról számolt be.

Vargha Gyula rendes tag elszavalta Széchenyi című alkalmi ódáját, mire *Angyal Dávid* hosszabb értekezésben méltatta Széchenyi korszakos munkásságát.

Az ünnepi közgyűlés után lakoma volt, amelyen lelkeshangu felköszöntőket mondtak.

Katholikus szemle. A Szent István Társulat pompásan szerkesztett folyóiratának májusi füzetje a következő érdekes tartalommal jelent meg: Firczak Gyula püspök elnöki megnyitó beszéde. Jehlicska Ferenc: A szocializmus mint vallás. Járossy Dezső: Chopin zenei romantikája. Székely Károly: Halley üstököse. Fieber Henrik: Ókori keresztény műemlékek. Platz Bonifác: Abesszina Tavasz kiállítások. Ormándy Miklós: A két kispajtás. Vértessy Gyula: Ifjuság mulása. Kiss Menyhért: Soror Benita. Zoltán Vilmos: Áldozatok. Sipos István: Ehrhard a középkorról. Folyóiratok szemléje. Könyvismertetések és bírálatok.

TÁVIRATOK.

Merénylet a párisi opera igazgató-nője ellen.

Páris, május 2. Carre igazgató felesége a napokban több ételt és italt kapott, amelyek mérgezetek voltak, azonban az igazgató felesége mindannyiszor elég idejében felfedezte a mérgeket és nem vett magához az ételekből. Tegnap

egy üveg borból több színésznőt akart megkínálni és ő maga is inni akart. Mikor azonban a poharat szájához emelte, erős, átható szag csapta meg az orrát. A bor mérgezett volt. A mérget az opera valamelyik elbocsájtott tagja keverte az igazgatóné ételibe és italaiba.

A pápa gyóntatója meghalt.

Róma, május 2. Pifferi, aki 1856 óta a pápák gyóntatója, ma meghalt. Az elhunyt lelkiatya 91 éves és már három pápának volt gyóntatója.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A honvédszenekar a színházban.

A május 7-iki nagyszabású hangversenynek kétségkívül egyik legfőbb vonzereje a honvédszenekar vendégszereplése lesz. A nagyváradi közönség egy része még most sem felejtette azokat az időket, a mikor dezséri *Bachó István* a nagyváradi 37. gyalogezred zenekarának volt ünnepelt karmestere. Sok kedves emlék fűzi őt is Nagyváradhoz s bizonyítva a legnagyobb örömmel jön haza: Nagyváradra. Aztán hogy innen elhívták az ország első honvédszenekarának élére, nevét ismeré tette országiszerte s a honvédszenekart minden tekintetben első színvonalra emelte. Ennek a zenekarnak szereplése annál inkább vonzani fogja a közönséget a színházba, mert értesülésünk szerint a honvédszenekar csak a hangversenyen fog szerepelni s Nagyváradon időzése alkalmával másutt fel nem lép. A hangversenyre jegyeket előjegyezni lehet *Sebő Imre* könyvkereskedésében: a részletes műsor a következők:

1. *Nyitány.* Előadja Dezséri *Bachó István* karnagy vezetése alatt a budapesti I. kerületi honvédszenekar.
  2. *Saint-saens.* Áriák a »Sámson és Delila« c. operából:
    - a) Sámson el fog jönni . . .
    - b) Kinyit szívem neked . . . Előadja dr *Veress* Endréné énekművésznő Zongorán kíséri dr *Papp* Alajos.
  3. *Mozart:* Zongoraverseny A dur. Allegro-Andante-Presto. Előadja özv. báró *Vay Arnoldné Mikes* Sarolta grófnő zongoraművésznő. Kíséri a honvédszenekar.
  4. *Felolvasás.* Tartja *Herczegh* Ferenc.
  5. *Meyerbeer:* Fides börtön-áriája a »Prófeta« c. operából. Előadja dr *Veress* Endréné énekművésznő. Zongorán kíséri dr *Papp* Alajos.
    - a) *Dvórák:* Furiant.
    - b) *Schumann:* Nachtstück.
    - c) *Corelli-friedenthal:* Caprice de Concert. Előadja özv. báró *Vay Arnoldné Mikes* Sarolt grófnő zongoraművésznő. Kíséri a honvédszenekar.
  7. *Nagy egyveled.* Dezséri *Bachó István* karnagy vezetése mellett előadja a budapesti I. kerületi honvédszenekar.
- A hangverseny kezdete 8 órakor.

Helyárak:

Nagy páholy: 30 kor. Földszinti és emeleti páholy: 20 k.r. Zsölé 6 kor. Kőrszék: 4 kor. Támlásszék: 2 kor. 50 fill. Másodemeleti erkély I sor 2 kor, többi sorok: 1 kor. Földszinti állóhely: 1 kor. Diák- és katonajegy: 60 fill. Karzati állóhely: 40 fill.

Jegyek előjegyezhetők és válthatók *Sebő Imre* könyvkereskedésében Nagyváradon és a hangverseny napján este a pénztárnál.

Hangverseny a püspöki palotában. A nagyváradi katolikus kör május 4-én, délután 6 órakor a I. sz. püspöki residentia nagyszobájában hangversenyt rendez.

A hangversenynek kiváló érdekessége lesz Szentiványi Károly rátóti prépostnak, az Országos Katolikus Szövetség igazgatójának előadása. Szentiványi Károly nemcsak kitűnő szónok és pompás előadó, hanem alaposan képzett szociológus is, aki a speciálizmus modern tudomány elméletében és gyakorlatában egyaránt otthonos. A hangverseny részletes műsora a következők:

1. Részlet Haydn négy évszak (tavasz) oratoriumából. Előadja a székesgyházi énekkar.
  2. a) Brahms Dal (A hűség.)
b) Ardidi keringő. Eneki dr Báthory Oszkárné.
  3. A társadalmi fejlődés alaptörvényei. Előadás, tartja Szentiványi Károly, rátóti prépost, az orsz. kath. szövetség igazgatója.
  4. Mandelssohn: Trio Op 49. Előadja a kamara zenetársaság.
  5. Beethoven dalok.
    - a) Egy sir . . .
    - b) Valamikor réges régen . . . Eneki Csipkés Sándorné.
  6. Zárókar Dinorah operából. Előadja a székesgyházi énekkar.
- Számozott ülőhely az I—II. sorban 5 korona, III, IV., V, VI sorban 3 korona, VII—XIII sorban 2 korona. Állóhely 1 korona. Jegyek a meghívó felmutatása mellett megválthatók Láng József könyvkereskedésében s a hangverseny alkalmával a pénztárnál.
- A tiszta jövedelmet könyvtárunk cédjára fordítják.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, május 2.

A gabonátözsede.

50 kilogramonként.

Buza májusra	—	—	12.50
Buza októberre	—	—	10.77
Rozs októberre	—	—	8.42
Zab októberre	—	—	6.65
Tengeri májusra	—	—	5.87
Tengeri júliusra	—	—	6.02

Irányzat: Fizetések igen szilárd.

Értékdözsede.

Magyar hitel	—	—	821.—
Oszták hitel	—	—	662.50
4%-os koronajáradék	—	—	92.55
Államvasut	—	—	746.50
Jelzálogbank	—	—	475.—
Leszámitoló bank	—	—	555.—
Hazai Bank	—	—	303.—
Kereskedelmi részv.	—	—	742.—
Rimamurányi	—	—	—
Salgótarjáni	—	—	653.—
Közuti vasut	—	—	722.—
Városi villamos	—	—	387.50
Adria	—	—	466.50

Irányzat: Nyugodt.

A Polgári Takarékpénztár közgyűlése. A Polgári Takarékpénztár részvénytársaság f. évi május hó 11-én délután 4 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívottak. Tárgy: Az alapszabályok módosítása. Kelt, Nagyvárad, 1910. május 2-án. Az igazgatóság.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

35

Az ifjunak éles hallása volt; lépteket hallott künn a lépcsőn. Bocsánat Lonie, szakítá félbe. — Ha csak velem akarja azt közölni, engedje megjegyezni, hogy jobb lesz bizalmas közlését későbbre halasztani. E pillanatban hallgatódzik valaki az ajónál.

— Nekik nem szabad ott velem találniok — sugta a nő. Ez mindent elrontana. Menjen abba a szobába. Arra sohasem fognak gondolni hogy ott keressék.

— Ez a kisasszony hálószobája, — szölt ő megfordulva az ajón, nevetve; — ez valóban azt bizonyítja, hogy kegyed megbizik bennem.

— Csend! — felelé, — s tegye amit mondtam. Aztán hirtelen megigazítva hajtűt, s a tükör előtt megnézve szép alakját, tiszta csevegő tennhangon mondá a künnlevőknek, hogy lépjenek be s félrebuzta a reteszt.

Montarbasban is volt egy kis adag kíváncsiság s valóban az ő helyzete minden lehető elővigyázatot inekoltknak tüntetett fel. Nem csinált skrupulust magának abból, hogy házi urnőjét a félig zárt ajtó mögött megfigyelje. A meglepetésnek egy rezzenését alig folythta el s majdnem elárulta magát, hogy Leonie Rózsika üdvözlését fogadja és viszonzozza, ki úgy lépett a szobába, mintha ott egészen otthon falálna magát, követve Legros Pétertől, ki bőrkötényt viselt s egy kosarat és számszámokat tartott a karján.

A lányka szebbnek és üdőbbnek nézett ki, mint valaha, úgy sugárzott a boldogságtól, mint egy virág a napfénytől; és Arnold gróf, ki azt hívte, hogy minden boldogságával fölhangyott, föllobbanni érzette szívét a haragtól, vágyódástól és csodáattól, amit szerelemmel tévesztett össze.

»Ez a kedves Rózsika!« »Ez a drága Leonie!« »A jó Péterünk!« Aztán meg a csokolódzás és kétségbeesés volt az, ami úgy gerjedelemben hozta a rejtett vendéget, ki hogy könnyebben megfigyelhesse őket, az ajtó nyílását kissé tágabbra csinálta.

— De mikor lesz már meg a dolog, — kérdé a Wolverine, leültetve Rózsikát magamellé, míg Péter kosarat a földre tette.

Én megtettem a magamét. Készítettem egy szerény kis »méhkast«. A késelemnek most a menyasszony az oka.

— Kérdezze Pétert, — mondá Rózsika elpirulva.

Péter egyik lába után a másikat csoszogtatta a földön, aztán a padlóra, a tetőre s onnan az ablakra nézett és ismétlé:

— Kérdezze Rózsikát!

— Tudják-e, hogy maguk ostobaságot beszélnek, jó barátaim? — viszonzá a Wolverine, mindenkinek egy-egy kezét megragdván. — Én úgy tekintem magukat, mint gyermekeimet, mert magok csak egy pár babák, maguk egyszerű falusiak s egy oly rossz városban mint ez, az én tanácsomat kell követniök. Az én bátyám drágább előttem, mint bárki e világon. Őn szabadítá meg a bántalmazástól. Ő Péter, becsületes bátorságával és széles vállalival. Hiszik-e, hogy elfeledhetem ezt valaha?

A gróf az ajtó mögött kezdte megérteni a dolgot.

Ha valamelyik nap vissamegy Rambouilletba, — gondolá magában — majd egy kis elintézendő számadása lesz Gáspárral és Con-toival!

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős
Dr. VUOSKICS GYULA.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsénk a n. é. gazdaközönség szives tudomására hozni, hogy

lakatos és mezőgazdasági gépműhelyünket

Nagyváradon, **Szent János-utca 20. sz.** alatt megnyitottuk.

Amidőn műhelyünket a n. é. gazdaközönség becses pártfogásába ajánljuk; bátrak vagyunk megemlíteni, hogy szakmánkban **25 évi tapasztalattal bírunk**, mely idő alatt állandóan elsőrendű műhelyekben, több éven át a PERGE és ROZSLAY-féle ekegyárban voltunk alkalmazva. A gazdaközönség érdekeit szolgálva: a szükséges gazdasági eszközöket, u. m.: különféle ekéket, boronákat, eke kapát, szóró rostát, borsajtót, szőlőzót, továbbá mindennemű géplakatos és épület munkát, vízvezeték berendezést csakis a legjobb anyagból és

legerősebb kivitelben állítjuk elő és kizárunk minden versengést, mely által csakis silány készítmény birtokába juthatni. Kérjük tehát bizalommal hozzánk fordulni, s reméljük, hogy nagybecsű megrendelését minden tekintetben ki fogjuk érdemelni.

Tisztelettel

Jánky és Balogh.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Nagy Lajos

téglagyára

Nagyváradon,

közvetlen az aradi országút mentén, szemben a puszkaporos raktárral.

Városi iroda:

Nagyteleky-utca 51. szám.

Tisztelettel értesitem a nagyrabesült építő és építető közönséget, hogy egy a mai kornak teljesen megfelelő modern

téglagyárat

létesítettem s főörekvésem odairányul, hogy elsőrendű gyártmányaimmal a legmesszebbmenő kívánalmaknak is eleget tehessek. Rendeléseket május hóra készséggel jegyzek.

Kiváló tisztelettel

Nagy Lajos,
téglagyáros.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi haz.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, söracsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azért a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt árakon bocsátom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a söracsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szives pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Színá izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Árúknemű **izzólámpa különlegességek,** fényképező-lámpák, ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Egyszeri használat meggyőző minpenkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, **MEGLEPO GYORSAN OLDJA A SZENNYET**, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy

szappan

míndig egyenlő minőségben lesz elő-álitva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a legkiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen megtakarít **IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.**

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-utca) ezenkívül a mosószappanok minden faja (debreceni, szegedi, csont, márvány, legfinomabb beretvaszappan stb.) valamint **KÓKUSZZSIR, CSÓ és LEVESTÉSZTÁK** a legkisebb mennyiség vételénél is **EREDETI GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.**

Villamos és műszaki felszerelési vállalat.

NAGYVÁRAD, RAKOCZY-UT 5. Telefon és interurbán 914.

A Magyar Siemens Schuckert Művek képviselője ■ Tantálművek gyári raktára.

Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkálatokat, izzólámpák kezelését, szénpálcák szállítását. Telefon, Telegraf és villámhárító berendezéseket

Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat izzólám-

pákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Ertsey Zoltán

keresk. vezető.

Reichel Henrik

gépész és elektro mérnök.

HANGVERSENY a Szigligeti-színházban

Hlatky Endre, Nagy-Várad város főispánjának és Dr Miskolczy Ferenc, Biharvármegye főispánjának védnöksége alatt a nagyvárad

Városi Árvaház és a Tüdőbetegek Üdülőhelye javára folyó évi május hó 7-én, azaz szombaton, özv. báró Vay Arnoldné Mikes Sarolta grófnő zongoraművésznő a Szigligeti-színházban

hangversenyt

tart. A hangversenyen közreműködnek még: Dr Veress Endréné énekművésznő, Herczeg Ferenc nagynevű írónk és Dezséri Bachó István karnagy vezetése alatt a budapesti I. kerületi honvédszenekar.

MŰSOR:

1. NYITÁNY. Előadja: Dezséri Bachó István karnagy vezetése alatt a budapesti I. kerületi honvédszenekar.
2. SAINT-SAENS. Áriák a »Sámson és Delila« c. operából:
a) Sámson el fog jönni . . .
b) Kinyit szívem neked . . . Előadja: dr Veress Endréné énekművésznő. Zongorán kíséri: dr Papp Alajos.
3. MOZART: Zongoraverseny A-dúr. Allegro-Andante-Presto. Előadja: özv. báró Vay Arnoldné Mikes Sarolta grófnő zongoraművésznő. Kíséri: a honvédszenekar.
4. FELOLVASÁS. Tartja: Herczeg Ferenc.
5. MEYERBEER: Fides nagy börtön-áriája a »Prófeta« c. operából. Előadja: dr Veress Endréné énekművésznő. Zongorán kíséri: dr Papp Alajos

6. a) DVORAK: Furiant.
b) SCHUMANN: N. ent-tück.
c) CORELLI-FRIEDENTHAL: Caprice de Concert. Előadja: özv. báró Vay Arnoldné Mikes Sarolta grófnő zongoraművésznő. Kíséri: a honvédszenekar.
7. NAGY EGYVELEG. Dezséri Bachó István karnagy vezetése mellett előadja a budapesti I. kerületi honvédszenekar.

A hangverseny kezdete 8 órakor.

Helyárak:

Nagy páholy: 30 kor. Földszinti és emeleti páholy: 20 kor. Zsöle 6 kor. Kőrszék: 4 kor. Támlásszék: 2 kor. 50 fill. Másodemeleti erkély I-sor 2 kor., többi sorok: 1 kor. Földszinti állóhely: 1 kor. Diák- és katonajegy: 60 fill. Karzati állóhely: 40 fill.

Jegyek előjegyezhetők és válthatók Sebő Imre könyvkereskedésében Nagy-Váradon és a hangverseny napján este a pénztárnál. A jótékony célra való tekintettel kérjük a hangverseny szíves támogatását. — Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

A rendező bizottság nevében:
Özv. Des Echerolles Kruspár Sándorná.

Biztos, gyors, ártalmatlan
hatásos szépitőszert egyedül
a Lédig-féle alabastrom
arc crème
1 tégely 1 korona, alabastrom
szappan 1 db 80 fillér. Kiválóan alkalmas szeplő, máj-
folt és arcfehérítésre

o o Egyedüli raktár a készítőnél o o
LÉDIG ÁRPÁD arany kereszt gyógyszer-
tára,
Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

!! Ovakodjunk a molyoktól !!

Közhasznú intézmény!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni a célra berendezett, **molykár ellen védő, biztosító, és raktározó intézetemre.** Elfogadok nyári gondozásra felelős és mellett bármily értékes ruhákat, zörmeárukat. Ferfi és női városi bundák, utibundák, szőnyegek, függőnyök, galériók, karmantyukat stb., saját műhelyemben kijavítva, tisztán hiba nélkül szolgáltatatom vissza. Kívánatra azokról hához küldök, az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van. Becses partfogását kérve maradtam kíváncsi szíve tettel

Dózsa János szücsmester Nagyvárad

Sas passage.

Építkezési vasgerendák, fürdőszoba berendezések, kovácsolt és öntöttvas, valamint kőagyag csövek, szabadalmazott fekete és horganyzott »HUNGÁRIA« sodronyfonatok, Rabitz-fonatok, legjobb szerkezetű jégszekrények és fagyaltgépek nagy választékban, a legolcsóbban kaphatók:

ANDRÉNYI KÁROLY ÉS FIA cégnél
NAGYVÁRADON.

Ugyanott villany- és légszesz-csillárok minden elfogadható árban kaphatók. Áru itt van.